

2001: de Slag om Tarin Kowt

door Hans de Vreij

24-11-2006

Deze maand is het vijf jaar geleden dat de 'Slag om Tarin Kowt' plaats vond. Navraag leert dat maar weinig Nederlandse militairen in Afghanistan op de hoogte zijn van dit gevecht dat enorme gevolgen had: de val van het complete Taliban-regime in Zuid-Afghanistan en de overgave van hun machtscentrum, Kandahar-stad. Over elf Amerikaanse Groene Baretten, een zekere Hamid Karzai, en 'locals' die met antieke geweren het laatste Taliban-verzet braken.

Op weblogs van Nederlandse ISAF-militairen op Kamp Holland, de hoofdbasis van de Nederlandse 'Task Force Uruzgan' wordt TK, zoals het stadje in de militaire volksmond heet, nogal eens als een achterlijk en smerig gehucht beschreven waar de tijd heeft stilgestaan en mensen in het openbaar hun behoefte doen. Maar het is ook een historische plaats: in november 2001 bivakkeerde in een zijstraatje van het centrum een zekere Hamid Karzai - nu president van Afghanistan. En in een huis in een steegje pal achter hem hadden elf mannen van 'ODA (Operational Detachment - Alpha) 574', een eenheid van de Amerikaanse Groene Baretten, hun 'hoofdkwartier'.

In de pan gehakt

Samen met een groepje van ongeveer dertig plaatselijke strijders, Amerikaanse luchtsteun, én de plaatselijke bevolking sloegen ze medio november een gigantische aanval van de Taliban af - een kleine duizend man werden in de pan gehakt of sloegen op de vlucht. De slag was allesbeslissend - de ruggengraat van de Taliban was gebroken en slechts drie weken later volgde de overgave van Kandahar, het machtscentrum van de Taliban en de plek waar al-Qaeda-leider Osama bin Laden, Taliban-voorman Mullah Omar en andere kopstukken zich ophielden.

Majoor Jason Amerine

In een exclusief vraaggesprek met de Wereldomroep heeft de leider van 'ODA 574', de toenmalige kapitein (nu majoor) Jason Amerine uit de doeken gedaan wat er in november en december 2001 precies gebeurde. Al kort na de aanslagen van 11 september in New York en Washington besloten de Verenigde Staten een eind te maken aan al-Qaeda en het Taliban-regime dat de terroristen van Osama bin Laden onderdak had geboden. Op 7 oktober werd de aanval ingezet. Wereldwijd kregen tv-kijkers beelden te zien van bombardementen op Taliban en al-Qaeda doelwitten. Maar tegelijkertijd werden in het diepste geheim kleine teams van 'Special Forces' in Afghanistan gedropt. Zo ook het Groene Baretten-team 'ODA 574' van kapitein Amerine die per helikopter in een vallei ten zuiden van Deh Rawod werd gedropt.

Een van de leden van ODA 574 met Afghaanse medestrijders in Tarin Kowt

Karzai

Hij had een heel specifieke opdracht meegekregen. "Ik moest contact leggen met - en een assesment maken van - een zekere Hamid Karzai, van wie niet veel meer bekend was dan dat hij vanuit de Pakistaanse stad Quetta jarenlang geprobeerd had een diplomatieke oplossing te vinden voor de interne problemen van Afghanistan", aldus Amerine. Karzai zelf was intussen met drie vrienden al de grens overgestoken en verzamelde gaandeweg steun - hij had

een goede naam als leider van een van de Pashtunstammen van Zuid-Afghanistan, de Popolzai. Het contact met ODA 574 was snel gelegd en volgens Karzai diende Tarin Kowt als eerste te worden veroverd. Niet alleen had hij er mensen die hem politiek steunden, maar het stadje had ook een strategisch belang.

Majoor Amerine: "Volgens Hamid Karzai vormden Uruzgan en Tarin Kowt in het bijzonder het 'hart' van de Talibanbeweging. Veel leiders kwamen er vandaan of hadden er familiebanden. Karzai was er van overtuigd dat een verovering van Tarin Kowt de geloofwaardigheid van de Taliban in het zuiden een fatale slag zou toebrengen." ODA 574 begon met de opbouw van een eigen legertje van loyale Afghaanse strijders, maar voordat de voorbereidingen voor een aanval op Tarin Kowt klaar waren, kwam er een kink in de kabel: de lokale bevolking was zelf als eerste in het zuiden spontaan in opstand gekomen tegen de Taliban, had de burgemeester opgeknoopt en de rest verjaagd.

Etentje

Amerine, Karzai en hun minilegertje van elf Groene Baretten en een dertigtal Afghaanse strijders haasten zich naar Tarin Kowt en zetten er een tijdelijk hoofdkwartier op. De tegenaanval van de Taliban liet niet lang op zich wachten: tijdens een etentje met de plaatselijke stamoudsten ter viering van het einde van de Ramadan in het huis van de gouverneur kwamen er telefoontjes binnen: zo'n duizend Talibanstrijders waren op weg om de hoofdstad van Uruzgan te heroveren. Majoor Amerine: "Beleefdheidshalve konden we niet meteen opstappen, maar haast was wel geboden. Na tien minuten zijn we maar vertrokken, verzamelden onze troepen en raceten in drie trucks naar een strategische plek langs de weg Kandahar-Tarin Kowt."

Ex-president Rabbani, president Karzai en majoor Amerine

Het duurde niet lang voordat vanaf de hooggelegen positie, 14 kilometer ten zuiden van Tarin Kowt, de eerste pickup-trucks van een gigantisch Talibankonvooi in beeld kwamen. Amerine en zijn mannen kregen luchtsteun van de schaarse Amerikaanse vliegtuigen in het zuiden en schakelden enkele voertuigen uit. Maar de Afghaanse medestrijders raakten bij het zien van het konvooi in paniek en besloten naar Tarin Kowt terug te keren. ODA 574 had weinig keus (en geen eigen vervoer) en terug in Tarin Kowt werd een tweede verdedigingslinie opgeworpen - nu aan de zuidelijke stadsrand, even ten noorden van waar nu Kamp Holland is gelegen.

Er kwam meer luchtsteun en de Taliban leden zware verliezen. Toch wisten sommige strijders Tarin Kowt binnen te dringen, maar stuitten daar volgens Amerine op zwaar verzet van de plaatselijke bevolking, die gewapend met van alles en nog wat de laatste Taliban uitschakelden. De 'Slag om Tarin Kowt' was gewonnen.

Moreel

Zoals de latere president Hamid Karzai al had voorspeld had deze overwinning een grote impact op het moreel van de Taliban. De ene na de andere lokale leider kwam met Karzai onderhandelen over een eervolle overgave en daarna begon de opmars naar Kandahar. Op 7 december 2001, drie weken na de slag om Tarin Kowt, gaven de Taliban Kandahar op. Maar de elf Groene Baretten van ODA 574 en veel van hun Afghaanse medestrijders zouden hiervan geen getuige zijn. Op 5 december werd een tragische fout gemaakt: even ten noorden van Kandahar, bij Shah Wali Kot, viel er een Amerikaanse duizendpounder midden op het team van Jason Amerine en Karzai.

Drie Amerikanen en tientallen Afghanen kwamen om; Karzai zelf raakte gewond, net als alle overlevenden van ODA 574. Ze werden overgebracht naar een Amerikaans militair ziekenhuis in Duitsland; maar de verwondingen van Hamid Karzai waren minder ernstig. Niet veel later zou hij worden benoemd tot de eerste gekozen president van Afghanistan. Karzai en Amerine hebben altijd contact gehouden - de ervaringen van november-december 2001 hebben van de twee mannen onafscheidelijke vrienden gemaakt.

Foto's bij dit artikel komen uit de privécollectie van majoor Jason Amerine